

Domsnummer: 2012-2

Avgörandedatum: 2012-04-12

Rubrik: Ett bolag har påstått att dess tjänst är ledande i Sverige. Då det inte visats att påståendet är vederhäftigt har det befunnits vara vilseledande i strid med 10 § marknadsföringslagen. Även risk för påverkan på konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut har förelegat varför påståendet bedömts vara otillbörligt enligt 8 § marknadsföringslagen och därmed förbjudits. Även fråga om vite och dess storlek samt fördelning av rättegångskostnader.

Lagrum:

- 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 23 § och 26 § marknadsföringslagen (2008:486)
- 18 kap. 1 § och 3 § rättegångsbalken (1942:740)

Rättsfall:

REFERAT

KÄRANDE

CANEA Partner Group Aktiebolag, Packhusgatan 6, 411 13 Göteborg
Ombud: adv. C. W. och jur.kand. K. L., G. W. Advokatbyrå, Kungstorget 2, 411 17 Göteborg

SVARANDE

Antura AB, Västra hamngatan 10, 411 17 Göteborg
Ombud: adv. F. H. och jur.kand. A. M., Advokatfirman W., Box 11909, 404 39 Göteborg

SAKEN

Marknadsföring av projekt- och portföljhanteringssystem

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Antura AB vid vite av en miljon (1 000 000) kr att vid marknadsföring av projekt- och portföljhanteringssystemet Antura Projects använda påståendet "Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem" eller andra påståenden av väsentligen samma innebörd, om inte Antura AB kan visa att påståendet är korrekt.

2. Antura AB ska ersätta CANEA Partner Group Aktiebolag dess rättegångskostnader med fyrtiofyratusenfemhundra (44 500) kr, allt avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN M.M.

1 CANEA Partner Group Aktiebolag (Canea) har yrkat att Marknadsdomstolen, vid vite om 400 000 kr eller annat belopp som domstolen finner verkningsfullt, ska förbjuda Antura AB (Antura) att vid marknadsföring av projekt- och portföljhanteringssystemet Antura Projects använda påståendet "Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem" eller andra påståenden av väsentligen samma innebörd, om inte Antura kan visa att påståendet är korrekt.

2 Antura har medgett att förbud meddelas men bestritt att det föreligger skäl att förena det med vite. Finner Marknadsdomstolen att förbudet ska förenas med vite har Antura gjort gällande att vitesbeloppet ska fastställas

till det belopp som Marknadsdomstolen finner skäligt, dock maximalt 50 000 kr.

3 Canea har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

4 Antura har bestritt Caneas yrkande om rättegångskostnader och för egen del i första hand yrkat att Antura ska erhålla ersättning för sina rättegångskostnader och i andra hand att Marknadsdomstolen ska besluta att vardera parten ska bära sina egna rättegångskostnader.

5 Canea har bestritt Anturas yrkande om fördelning av rättegångskostnaderna.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Canea

Grunder

6 Antura har i marknadsföring av sitt projekt- och portföljhanteringssystem Antura Projects använt påståendet att Antura Projects är "Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem". Marknadsföringen strider bl.a. mot god marknadsföringssed och är vilseledande, enligt 5 respektive 10 §§ andra stycket första punkten marknadsföringslagen (2008:486), MFL, eftersom Antura Projects inte är Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem. Marknadsföringen är därtill otillbörlig enligt 6 och 8 §§ första stycket MFL då påståendet påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Bakgrund

7 Canea har sedan 1997 utvecklat IT-lösningar för projekthantering, dokumenthantering och ärendehantering. Canea marknadsför och säljer i nuläget ett flertal datorprogram, bl.a. ett projekthanteringssystem vid namn CANEA Projects 2011.

8 Projekthanteringssystem är en mjukvara som ger stöd för att bedriva projekt. Det finns ofta stöd för schemaläggning, kostnadskontroll och budgetförvaltning, resursfördelning, delegering och kommunikationsverktyg samt olika sätt att följa upp deadlines.

9 Även Antura säljer ett projekthanteringssystem, Antura Projects, vilket är det projekthanteringssystem som talan riktar sig emot.

10 Canea påtalade den 5 april 2011 i brev till Antura att bolaget använde sig av påståenden som Canea ansåg strida mot MFL, bl.a. påståendet att Antura Projects är det ledande systemet på den svenska marknaden. Antura har fortsatt att använda sig av påståendet.

Anturas marknadsföring

11 Om man, i vart fall fram till den 11 oktober 2011, sökte på Internet med hjälp av sökverktyget Google (www.google.se) på ordet "projekthanteringssystem" fick man bl.a. fram en annons från Antura, vilken angav att Antura Projects är Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem. Annonsen länkade vidare till Anturas hemsida.

Rättslig argumentation

12 Annonsen i fråga har funnits tillgänglig vid sökning på Google. Annonsen och påståendena däri har skett vid marknadsföring i näringsverksamhet som rör rent kommersiella förhållanden och som har ett rent kommersiellt syfte varför annonsen utgör marknadsföring i MFL:s mening. I mål enligt MFL gäller s.k. omvänd bevisbörda beträffande vederhäftighetsfrågor. Det åligger därför Antura att visa att Antura Projects är Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem. Om inte Antura kan visa detta strider marknadsföringen mot god marknadsföringssed och är vilseledande enligt 5 respektive 10 §§ andra stycket första punkten MFL. Vidare påverkar påståendet sannolikt mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut avseende produkten, då påståendet medför att produkten i sin helhet sätts i mycket god dager, varför marknadsföringen är otillbörlig enligt 6 och 8 §§ MFL och skäl för förbud föreligger.

Vite

13 Ett förbud ska enligt 26 § MFL förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt. Ett förbud med tillhörande vite förutsätter inte att den ifrågasatta marknadsföringen fortfarande pågår. Det faktum att svaranden innan stämning har utfärdats har upphört eller åtagit sig att upphöra med marknadsföringen medför inte i sig att ett vitesförbud är obehövt (se t.ex. MD 2006:17).

14 De omständigheter som Antura har anfört mot ett vitesförbud är inte av beskaffenhet att kunna göra ett vite obehövt. Inte heller i övrigt föreligger någon sådan omständighet. Den i målet aktuella annonseringen har inte skett av misstag och oavsett om det skulle röra sig om ett misstag - på sätt som Antura har anfört - innebär det inte att ett vite är obehövt.

15 Det är av allmänintresse att kunderna på den aktuella marknaden inte blir vilseledda beträffande olika leverantörers marknadsställning. Marknadsdomstolen har genom åren i ett stort antal domar slagit fast att en näringsidkare inte får påstå sig vara marknadsledande med mindre än att påståendet kan styrkas (se t.ex. MD 2011:6 och MD 2011:11). Denna väletablerade praxis tycks Antura bortse från och Anturas inställning får närmast uppfattas som att det är tillåtet för näringsidkare att påstå att man är "ledande", även om detta inte kan styrkas. Av Anturas svar på varningsbrevet framgick att Antura avsåg att se över sin marknadsföringspolicy och justera den i den mån bolaget ansåg att marknadsföringen inte låg i linje med god marknadsföringssed. Trots översynen har Antura fortsatt med den ifrågasatta marknadsföringen. Sammantaget stärker dessa omständigheter ytterligare uppfattningen att det behövs ett vitesförbud för att avhålla Antura från att göra liknande påståenden i framtiden.

16 Vid bestämmandet av vitet bör Marknadsdomstolen ta hänsyn till att Antura har fortsatt den ifrågasatta marknadsföringen trots Caneas varningsbrev samt att det finns ett allmänintresse av att kunderna inte vilseleds. Adressatens ekonomiska förhållanden har inte företrädde framför preventionenaspekten vid bestämmandet av vitet. Beloppet ska bestämmas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Viteslagstiftningen innebär inte att det finns ett sådant matematiskt förhållande mellan omsättning och vitesbelopp som Antura gör gällande. Enligt Caneas uppfattning bör vitesbeloppet inte sättas lägre än 400 000 kr för att vara verkställbart (se t.ex. MD 2011:6).

Rättegångskostnader

17 Canea har väckt talan först efter att Antura - trots varningsbrev - fortsatt med den i målet aktuella marknadsföringen. I sitt svar på varningsbrevet uppgav Antura att bolaget skulle se över och bedöma sin marknadsföring på nytt, trots detta har Antura fortsatt med den ifrågasatta marknadsföringen. Canea har inte kunnat uppfatta den fortsatta marknadsföringen på annat sätt än som uttryck för Anturas uppfattning om rättsläget. Under dessa förhållanden kan det inte vara fråga om onödig rättegång. Anturas hållning i sakfrågan har dessutom gett anledning att befara att den ifrågasatta marknadsföringen skulle fortsätta. Om Marknadsdomstolen bifaller Caneas förbudsyrkande har Antura tappat målet och utgången i vitesfrågan saknar betydelse för fördelningen av rättegångskostnaderna.

Antura

Grunder

18 Bolaget har medgett att förbud meddelas för det aktuella påståendet.

19 Enligt 26 § MFL föreligger sådana särskilda skäl att förbudet inte ska förenas med vite. Om Marknadsdomstolen trots allt skulle finna att förbudet ska förenas med vite så framgår det av 3 § lag (1985:206) om viten (viteslagen) att domstolen vid bestämmandet av vitets storlek ska ta hänsyn till vad som är känt om Anturas ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt.

20 Rättegången har varit obehövt varför parterna enligt 18 kap.

3 § rättegångsbalken (RB) ska bära sina egna rättegångskostnader.

Omständigheter

21 Antura grundades 2001 och har idag kontor i Stockholm och Göteborg där också all produktutveckling sker. Antura är en stabil och ansvarsfull leverantör som är van att leverera åt stora företag och organisationer och bolaget har kunder inom de flesta branscher. Antura började redan 2003 marknadsföra och sälja systemet Antura Projects vilket i dag används av närmare 100 000 användare över hela världen. Antura har dels sålt systemet självt sedan 2003, dels genom olika återförsäljare sedan 2005.

22 Under 2005 vände sig Antura till bl.a. Canea med avsikten att öka bolagets omsättning ytterligare genom att dra nytta av de försäljningskanaler som Canea vid den tiden hade. Antura och Canea ingick därför den 5 april 2005 ett partneravtal som bl.a. innebar att Canea fick rätt att marknadsföra och sälja Anturas programvara Antura Projects.

23 För drygt ett år sedan sade Antura upp samarbetsavtalet med Canea och alltsedan dess har Canea "förföljt" Antura med en rad stämningar och hot om stämningar. För närvarande har Canea väckt talan mot Antura vid tre tillfällen förutom detta mål. I flera fall har delgivning av stämningarna skett genom privat delgivningsman som sökt Anturas ägare och före-trädare, M. A., i hemmet. M. A. har aldrig undanhållit sig någon delgivning och Caneas hantering av saken har skett i ett enda syfte; att skapa olustkänsla och obehag för M. A. Företrädare för Canea har vid ett tillfälle uttryckligen sagt till M. A. att Canea kommer att göra allt man kan för att "göra livet surt" för Antura och M. A. Detta mål är mer än något annat ett exempel på att Canea också avser att fullfölja sitt "hot". Det senaste tilltaget från Caneas sida skedde i november 2011 när Canea köpte ordet "Antura" som adword på Google vilket innebar att en annons från Canea visades överst på Google när man sökte på ordet Antura. Efter skriftväxling mellan parterna har Canea dock frivilligt vidtagit rättelse i denna del. Sammanfattningsvis är detta mål en utlöpare från en omfattande tvistesituation som föreligger mellan två privata rättssubjekt. Marknadens och samhällets intresse av hur dessa parter uttrycker sig i sin marknadsföring är av mycket begränsat intresse.

24 Det är i målet ostridigt att Antura genom ombud den 5 april 2011 fått del av Caneas brev där det i allmänna ordalag gjordes gällande att Canea anser att Antura ägnar sig åt vilseledande marknadsföring genom att påstå att bolaget har en viss särställning på marknaden. Caneas brev av den 5 april besvarades av Anturas ombud den 12 april 2011 och av detta svar framgår med all tydlighet att Antura förklarat att bolaget avser att vidta rättelse genom att ändra sin marknadsföring, vilket också har skett. Vid genomgången av allt marknadsföringsmaterial glömde Antura av misstag bort den gamla annonsen på Google. Annonsen tecknades hos Google för cirka tre år sedan. Fredagen den 14 oktober 2011 tillställdes Anturas ombud en kopia av den i målet ingivna ansökan om stämning. Handlingen tillställdes omedelbart Anturas företrädare som genast vidtog rättelse genom att byta ut texten på annonsen hos Google. Anturas agerande visar således med tydlighet att man inte har för avsikt att agera i strid mot Caneas brev av den 5 april 2011. Sedan påtalat brev har Canea inte tillställt Antura något ytterligare brev angående Anturas marknadsföring.

25 Att man inom branschen gör påståenden om att man är en av "de ledande" eller "den ledande" är mycket vanligt förekommande och kan nog i viss mån sägas vara branschpraxis, t.ex. påstår bolagen Projectplace AB och Exicom AB att man är ledande i Europa respektive Skandinavien. Såvitt Antura känner till har Canea inte haft några invändningar mot dessa aktörers marknadsföring, vilket tydligt visar att detta mål handlar om en tvistesituation mellan Canea och Antura och att det inte är en allmän åsikt att branschens aktörer inte ska marknadsföra sig på det sättet.

Rättslig argumentering

26 Ett förbud ska förenas med vite endast om det inte är obehövt. I förevarande fall föreligger särskilda skäl att inte förena ett förbud med vite eftersom Antura har agerat så snart Canea påmint bolaget om annonsen på Google. Därtill rör det sig om en dispyt mellan två konkurrenter som har sin grund i ett tidigare samarbete. Canea har som mål att förstöra för

Antura genom att hitta nya grunder för att väcka talan. Därtill finns det andra aktörer på marknaden som använder sig av liknande uttryck i sin marknadsföring, mot vilka Canea inte har väckt talan. Det vitesbelopp som Canea yrkat uppgår till ett mycket högt belopp, 400 000 kronor, vilket på intet sätt kan anses nödvändigt för att uppnå syftet med detsamma, dvs. att ha en avskräckande effekt.

27 För vägledning av vitets storlek finns bestämmelser i viteslagen. Av 3 § viteslagen följer att vitets storlek ska fastställas till ett belopp med hänsyn taget till "adressatens" ekonomiska förhållanden. För Antura som är ett litet bolag med en omsättning enligt 2010 års bokslut om cirka 9,8 miljoner kr och ett resultat om 1,1 miljoner kr är 400 000 kronor ett alldeles för högt vite. I det av motparten åberopade målet MD 2011:6 fastslog Marknadsdomstolen vitesbeloppet till 1 miljon kr, vilket innebär att vitesbeloppet motsvarade ca 0,5 % av det i målet aktuella bolagets omsättning och 3-4 % av resultatet. Motsvarande räkneövning för Antura visar att vitesbeloppet med samma relationstal ska sättas till maximalt 50 000 kronor.

28 Vidare följer av lagstiftning och praxis att vitets storlek även ska ställas i relation till det allmänna samhällsintresse som må finnas av att ett förbudsföreläggande efterlevs. Det finns i förevarande fall inte något samhällsintresse för den aktuella tvisten. Marknaden är i detta fall mycket begränsad eftersom det handlar om en nischad produkt och ytterst har detta mål sin bakgrund i en omfattande tvist mellan två parter som inte är av intresse för någon annan. Att sätta vitet högre än det belopp som Antura har angivit ovan finns inte skäl till utifrån ett samhällsintresse.

29 Förevarande stämningsansökan är en helt onödig talan. Det hade räckt med två rader till Anturas ombud för att Antura skulle ha justerat texten i den aktuella annonsen. Sedan den 5 april 2011 har det förflötit nästan sex månader. Antura kan således inte anses ha fått en chans att vidta rättelse innan ansökan om stämning ingavs. Caneas agerande är i denna del således inte enbart i strid mot de advokatetiska reglerna som föreskriver att en "rättslig åtgärd mot en motpart får inte vidtas utan att motparten först har beretts skälig tid för att ta ställning till klientens anspråk och möjlighet att träffa en uppgörelse i godo" utan dessutom har en helt onödig process inletts.

30 Av 18 kap. 3 § rättegångsbalken (RB) följer att den part som föranlett onödig rättegång ska ersätta motpartens rättegångskostnader eller om omständigheterna föranleder annat vardera parten ska bära sina egna kostnader. I förevarande fall är det helt uppenbart att rättegången varit onödig eftersom Antura, redan innan formell stämning utfärdades, hade vidtagit rättelse.

BEVISNING

31 Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

32 Målet rör marknadsföring av projekt- och portföljhanteringssystem. Canea har gjort gällande att av Antura i annons för sitt system Antura Projects använt marknadsförings-påstående "Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem" strider dels mot god marknadsföringssed, dels utgör vilseledande marknadsföring, i strid mot 5, 6, 8 och 10 §§ MFL. Antura har medgett talan. Fråga har uppkommit dels huruvida särskilda skäl föreligger för att inte förena ett eventuellt förbud med vite, dels - om vite är påkallat - dess storlek, dels ock fördelningen av rättegångskostnaderna.

33 Med hänsyn till målets indispositiva karaktär är Marknadsdomstolen emellertid inte bunden av Anturas medgivande utan har att göra en självständig prövning av om den påtalade marknadsföringen är att anse som otillbörlig. Marknadsdomstolen konstaterar inledningsvis även att det förhållandet att den påtalade marknadsföringen har upphört inte utgör hinder mot att dess tillbörlighet ändå prövas.

Vilseledande marknadsföring

34 Enligt 10 § MFL får en näringsidkare vid marknadsföring inte

använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet. Det gäller bl.a. framställningar som rör produktens förekomst, art, kvalitet och andra utmärkande egenskaper samt ursprung m.m. Enligt 8 § MFL är marknadsföring som är vilseledande enligt bl.a. 10 § MFL att anse som otillbörlig om den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

35 Av nämnda stadgande följer att all marknadsföring ska vara vederhäftig. En näringsidkare som i sin näringsverksamhet använder sig av ett visst påstående ska kunna styrka att påståendet är riktigt. Om näringsidkaren inte kan det ska påståendet anses vara ovederhäftigt och vilseledande.

Marknadsdomstolens bedömning.

36 Det är i målet ostridigt att Antura har använt sig av påståendet "Sveriges ledande projekt- och portföljhanteringssystem" vid marknadsföring på Internet. Det åligger Antura att visa påståendets vederhäftighet. Antura har dock medgett att förbud meddelas och därmed inte åberopat någon bevisning för att styrka påståendets riktighet. Då det därmed inte är visat att påståendet om att bolagets produkt är den ledande i Sverige är vederhäftigt är påståendet att bedöma som vilseledande i strid mot 10 § MFL. Påståendet är av den arten att det påverkar eller i vart fall sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut, varför det är otillbörligt enligt 8 § MFL och ska förbjudas.

37 Mot bakgrund av vad som ovan konstaterats finner Marknadsdomstolen inte skäl att pröva om marknadsföringen också på annat sätt strider mot MFL.

Vite

Enligt 26 § MFL ska ett förbud förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt. Vad Antura anfört utgör, enligt Marknadsdomstolens mening, inte sådana skäl att det kan anses obehövt att förena ett förbud med vite. Vitesbeloppet bör i enlighet med gällande praxis bestämmas till 1 000 000 kr (se t.ex. MD 2011:17).

Rättegångskostnader

38 Antura har gjort gällande att Canea föranlett onödig rättegång och därför ska svara för Anturas rättegångskostnader i målet alternativt att vardera parten ska bära sina kostnader.

39 Enligt 18 kap. 1 § RB ska den part som tappar målet ersätta motparten dennes rättegångskostnad. Om den vinnande parten har föranlett onödig rättegång kan denne dock, enligt 18 kap. 3 § RB, förpliktas att ersätta motpartens rättegångskostnad. I fråga om indispositiva mål där förbud kan meddelas även mot otillbörlig marknadsföring trots att marknadsföringen har upphört torde utrymmet för att tillämpa 18 kap. 3 § RB vara begränsat. Detta med särskild hänsyn till att ett avgörande från Marknadsdomstolen kan vara av stor principiell betydelse för näringsidkaren. Det avgörande ska istället vara huruvida käranden haft godtagbara skäl för att få sin fråga prövad av Marknadsdomstolen. Vid denna bedömning blir marknadsföringens närmare utformning och den ansvarige näringsidkarens agerande av särskild betydelse. Marknadsföringen kan t.ex. komma att få ett otillbörligt innehåll endast på grund av tryckfel eller liknande misstag och den ansvarige näringsidkaren kan då på eget initiativ omedelbart vidta rättelse. Om talan väcks i ett sådant fall kan det med fog ifrågasättas om käranden haft godtagbara skäl att få saken prövad. Det ska emellertid anmärkas att det här torde röra sig om rena undantagsfall som inte är vanligt förekommande vid domstolen (se MD 2006:17).

40 I målet är ostridigt att Canea har skickat ett varningsbrev till Antura med uppmaning att upphöra med användandet av de i målet påtalade påståendena. Antura har uppgett att bolaget såg över sin marknadsföring efter varningsbrevet och att aktuellt påstående endast blev kvar p.g.a. förbiseende.

41 Marknadsdomstolen har bedömt att det påtalade påståendet utgör vilseledande och otillbörlig marknadsföring och därmed - i enlighet med

medgivandet - ska förbjudas. Stämningsansökan har föregåtts av ett varningsbrev. Antura har inte gjort gällande att marknadsföringen tillkommit p.g.a. misstag utan endast att bolaget missat att ta bort just den påtalade annonsen vid den översyn av bolagets marknadsföring som skedde efter varningsbrevet. Med hänsyn till att Canea påtalat den aktuella marknadsföringen och att den trots detta inte tagits bort kan inte Canea anses ha föranlett en onödig rättegång. Med hänsyn till utgången i målet ska således Antura ersätta Canea för dess rättegångskostnader. Det yrkade beloppet är skäligt.

På Marknadsdomstolens vägnar

Per Eklund

Ledamöter: Per Eklund, ordförande, Johan Rosén, Lennart Göranson (skiljaktig), Jonas Häckner och Anders Stenlund.

Sekreterare: Anna Söderberg Ziesnitz

MARKNADSDOMSTOLEN Bilaga till Dnr C 22/11

PROTOKOLL

Lennart Göranson är skiljaktig och anför:

Av Anturas redogörelse för vad som förevarit i målet framgår att överträdelsen närmast kan betecknas som ett misstag som Canea hade kunnat undanröja utan att tillgripa rättsliga åtgärder. Canea har inte invänt mot beskrivningen av händelseutvecklingen. Med hänsyn härtill anser jag att det saknas anledning i detta fall, oaktat domstolens nuvarande praxis, att sätta vitet högre än vad käranden har yrkat. I övrigt är jag ense med majoriteten.

Sökord: Projekt- och portföljhanteringssystem; Rättegångskostnad; Vilseledande marknadsföring; Vite - ej särskilda skäl mot

Litteratur:
